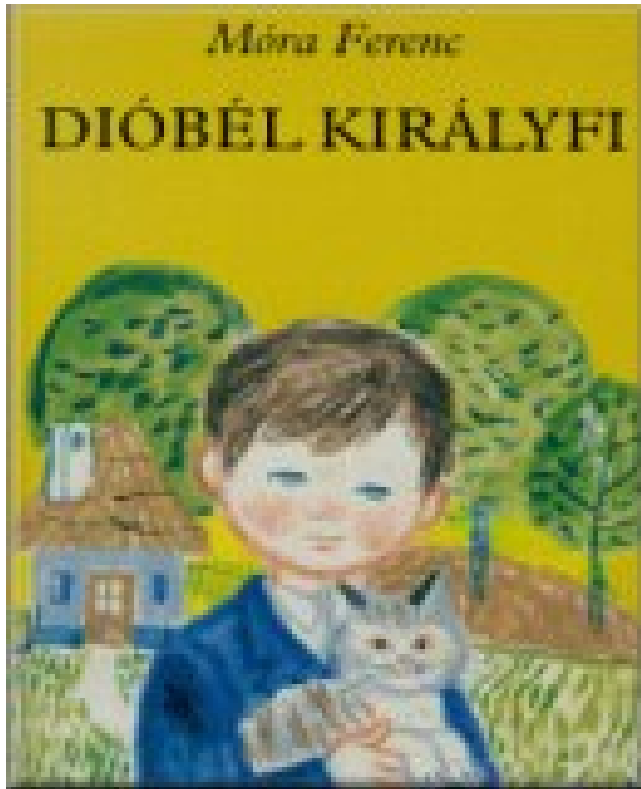

MÓRA FERENC

DIÓBÉL KIRÁLYFI

EGY ÖREG EMBER EMLÉKEI
FIATAL GYEREKEKNEK

<http://mek.niif.hu/00900/00964/00964.htm#57>

TARTALOM

ÖREGAPÁM
APÁM
MAGAM, AZ ÖREG
TILINKÓ

MINDENNAPI KENYERÜNK
DIÓBÉL KIRÁLYFI
A MACSKAVÁSÁR
VÉGES-VÉGIG CSUPA PRÓBA
HÁROM NAGY ÚR
MIKOR A DIÓFÁKAT ÜLTETTÜK
ANGYALOK KERTJE
KOSSUTH LAJOS TISZTELETÉRE...
AZ A ROSSZ MATYKÓ GYEREK!
TAMÁS ÚR MAGA MARAD
MÁLÉ TÓT SZÁZ ARANYA
A HEGEDŰ
VAK CSIHA FURULYÁJA
VILÁGOS UTÁN
AZ EZÜSTKOPORSÓ
ROSSZJANCSI ÚR
A NYOMORÚSÁG KENYERÉN
Ó, LÓ, OLLÓ, HOLLÓ
HÍRT HALLOK HAZULRÓL
NÁDORSZÁGBAN
TILINKÓ UTOLSÓ LOPÁSA
A FOGOLY
VÁRATLAN VENDÉG
KINCSKERESÉS
ÖREG DIÓFÁK ALATT

*

TILINKÓ

Noha nagyon ágrólszakadt öreg cigány volt ez a Tilinkó, mégiscsak be kell mutatnom őt is, mert nagyon belejátszott az életembe.

Amikor leírom a nevét, most is magam előtt látom, amikor napégette, szélkicserzette arcát, borzas fejét bedugta az ajtónkon újesztendő táján:

- Addson isten, ami nincs, vedse el, ami van - ez volt a köszöntése.
- Mit adjon, mit vegyen el, te Tilinkó? - kérdezi tőle az édesanyám, keresgetve a legfényesebb kis pénzt az erszényében.
- A nyarat küldse el ide, a telet hívja vissza - didereg a szegény Tilinkó, s nagyon nyomakodna befelé az ajtón, ha édesanyám el nem hessegetné onnan a húszassal.
- Eredj csak a konyhába, Tilinkó, ott olyan nyár van, hogy leizzasztja a fejedről a sapkát.

A szobába nem lehetett beereszteni az öreget, mert mindent elvitt emlékbe, ami a keze ügyébe esett. Egyszer még a szenteltvíztartó is a kezéhez ragadt. Az édesapám húzta ki az inge derekából.

- Ejnye, ejnye, Tilinkó - pirongatta meg -, hát mi a macskának bántod már az ilyen holmit? Hisz úgyse tudod hasznát venni. Tán azt se tudod, micsoda ez.
- Hásen éppen azsért vittem volna el - magyarázta Tilinkó -, hadd lett volna már eccser valami olyan is a háznál, amit nem tudok, hogy micsoda.

Egyszer meg egy kocsirudat emelt el tőlünk. Észre se vettük, csak mikor már oda volt tűzve a putri-viskója hegyibe.

- Hát ez meg már mire jó itt, Tilinkó? - fogta fülön az édesapám.
- Nene, gazsduram, hát villámfogdosó, hadd ledsen a segény csigánnak is, mondok, ha a nagy uraknak van.
- Bolond vagy te, Tilinkó - nevetett az apám -, hiszen a villámhárítót vasból szokták csinálni.
- Igen ám, azs urak - vonogatta a vállát Tilinkó -, de a segény embernek fából is jó azs.

De akármilyen nagy kópé volt az öreg, az édesapám ki tudott rajta fogni. Egyszer például megfogadta pünkösdi muzsikásnak, és ígért neki napszámba egy bárányt.

- Kevés les azs, sépen kérem - emelte meg Tilinkó a karimátlan kalapját.
- De kapsz ám egy báránybőr süveget is.
- Azs már tesi, hát még? - nyílt ki a szeme Tilinkónak.
- Kapsz egy font faggyút is, főzhetsz vele ürgét.

- Azs már beséd. Hát még?

- Ejnye, de telhetetlen vagy, Tilinkó! - mutatta édesapám a haragot. - Mindegy, no, azért új húrt is kapsz a hegedűdre.

No, Tilinkó majd kibújt a bőréből örömeiben, s úgy megnyekereggettette pünkösdkor a hegedűjét, hogy csupa fűlfájás volt hallgatni. Másnap aztán jött a bárányért, meg is kapta, szép kövér jószág volt.

- Örölsz-e neki, Tilinkó? - kérdezte édesapám.

- Erilek, erilek - hunyorított az öreg -, de még jobban erilek, ha a báránybér siveget megkapom.

- Hja, az még rajta van a bárányon - nevetett apám.

- Hát a faddsu? - mondta gyanakodva Tilinkó.

- Az meg benne van a bárányban.

Tilinkó dohogva kapta vállára a bárányt.

- A hegedihúrt már nem is kérdezem. Azs is bizsonosan a báránban resket még. Jaj, de csak jobb lett volna pispeknek siletnem!

Hanem ezt a tréfát mégis nagyon zokon vehette Tilinkó, mert sokáig kerülte a házunk táját. Csak akkor jött el, mikor kiüzentünk érte a falu végére. Lemosta a zápor az istálló tapasztását, azt kellett volna helyrehozni Tilinkónak.

- Nem megyek én - üzente vissza. - Összevestem a munkával, és holtig tartom vele a haragot.

Ahogy azonban elszigorodott az idő, mégiscsak besompolygott hozzánk. Veszekedett hideg volt, a verebek százával csipogtak a sövény közt, a szellőzködésre kieresztett bárányok pedig dideregve fúrták be magukat a szalmaboglyákba.

- Elpusztulok, ha egy kis salmafistet nem sagulhatok - mondta fogvacogva Tilinkó.

- Ott a boglya, nyalábolj belőle egy fűtet szalmát - esett meg az édesapám szíve a szegény cigányon. A konyhán meg kiadta a rendeletet, hogy adjanak neki egy kancsó forralt bort, hadd érezze magát a mennyországban tőle.

Tilinkó azonban nem jött vissza hálálkodni. Levetette a szűrét, megtömte szalmával, fölvette a vállára, s szó nélkül illant el a kertek alatt. Helyette az anyám szaladt be nagy lelkendezve.

- Szalmát visz a cigány.

- Szabadságot adtam rá neki - legyintett apám.

- Az ám, csakhogy béget a szalma - mosolygott édesanyám.

Apámat elfutotta a méreg, s erővel hozta vissza Tilinkót, aki egyre azt hajtogatta:

- Jussom volt a báránhoz, nekem adta gazsduram.

A bárány csakugyan a szalma közt pihegett, nem lehetett letagadni. Igaz, Tilinkónak esze ágában se volt a tagadás, sőt még neki állt feljebb.

- Hát ez a becsület, hé? Hogy mered elvinni a bárányt, amikor én csak a szalmára adtam engedelmet? - förmedt rá édesapám.

Tilinkó pedig méltóságosan felelte:

- Nini, hisen a báránka benne volt a salmában, mint a faddsu meg a hegedihúr a pinkesdi báránban.

- No, ez egyszer neked van igazad, Tilinkó - nevette el magát édesapám. S olyan oldal szalonnát akasztott a vén kópé vállára, hogy kitelelhetett rajta.